

ΟΡΑΜΑ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

ΣΧΕΔΙΟΥ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ

Το όραμα του ΣΒΑΚ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου περιέχει τη **συνοπτική περιγραφή** της κατεύθυνσης του ΣΒΑΚ ή εναλλακτικά τη *φράση-κλειδί* που ενσωματώνει τις βασικές προτεραιότητες και τους στόχους για το μέλλον του Δήμου, τόσο ως προς τον τομέα των μετακινήσεων όσο και αναφορικά με την πολεοδομική του ταυτότητα και χαρακτήρα.

Το όραμα του ΣΒΑΚ δεν αποτελεί μόνο μία σύντομη προωθητική φράση που αξιοποιείται από τη διοίκηση του φορέα που εκπονεί το σχέδιο, αντιθέτως περιλαμβάνει τη διατύπωση της κατεύθυνσης για την αυριανή εικόνα που επιθυμεί ο Δήμος. Μια εικόνα, η οποία θα θέτει ως θεμελιώδη χαρακτηριστικά τα εξής:

- α) μεγαλύτερη ευαισθησία για προστασία του περιβάλλοντος
- β) διασφάλιση του δικαιώματος όλων των πολιτών για ασφαλή και ελκυστική μετακίνηση
- γ) οικονομική αποδοτικότητα και κοινωνική συνοχή στον χώρο.

Η εικόνα αυτή προϋποθέτει έναν αστικό χώρο με αισθητά μειωμένο αριθμό συμβατικών αυτοκινήτων και παράλληλα μεγαλύτερα ποσοστά περπατήματος, ποδηλάτου, δημόσιας/δημοτικής συγκοινωνίας, καθώς και καινοτόμων τρόπων μετακίνησης.

Καίρια ερωτήματα που εγείρονται για τη διαμόρφωση του οράματος είναι τα ακόλουθα:

- ✚ Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται ένα όραμα;
- ✚ Τι μπορεί να εμπεριέχει ένα όραμα;
- ✚ Καταγράφονται απλά οι επιθυμίες για το μέλλον των μετακινήσεων στον Δήμο ή το όραμα καθοδηγεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τον χωρικό και συγκοινωνιακό σχεδιασμό της περιοχής;
- ✚ Με ποιο/ους τρόπο/ους γίνεται το «όραμα» κτήμα των κατοίκων του Δήμου;

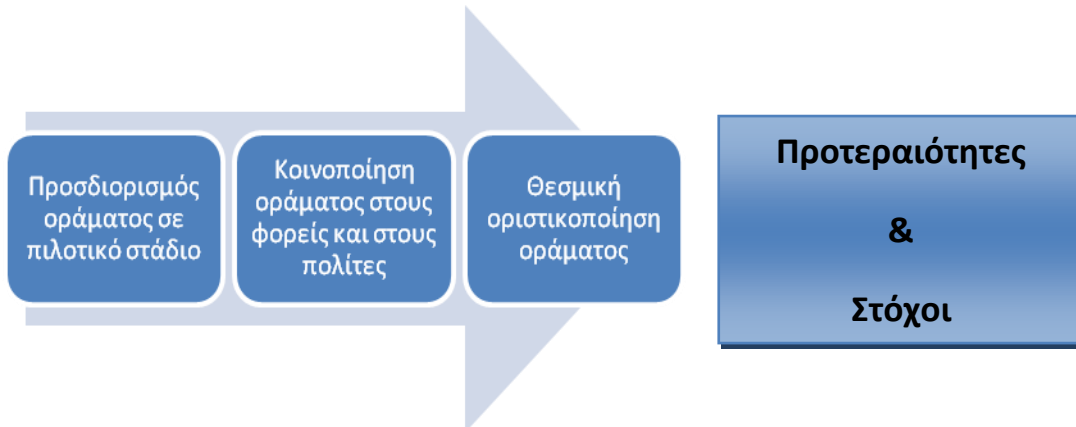
Σκοπός του παρόντος βήματος αποτελεί η αξιολόγηση των ευρημάτων και συμπερασμάτων από το σύνολο της μέχρι σήμερα πορείας του ΣΒΑΚ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, για τη διαμόρφωση μιας **φράσης-κλειδί**, η οποία εμπεριέχει την κατεύθυνση, την οποία **από κοινού Δήμος, Φορείς και πολίτες**, φιλοδοξούν να χαράξει το ΣΒΑΚ.

Στην ουσία, **το «όραμα ενός ΣΒΑΚ»** είναι η «*ραχοκοκαλιά*» της στρατηγικής που προκύπτει έπειτα από την αξιολόγηση μια σειράς παραγόντων:

- Της αλληλεπίδρασης πολιτών – φορέων – ομάδας εργασίας ΣΒΑΚ – Διοίκησης του Δήμου,
- Των γενικότερων κατευθύνσεων για την ανάπτυξη της περιοχής,

- ο Των πλεονεκτημάτων αλλά και των εξειδικευμένων/ ειδικών προβλημάτων της περιοχής,
- ο Των βασικών αρχών και προτεραιοτήτων για την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας,
- ο Καθώς και πλήθος άλλων στοιχείων.

Η διαδικασία διατύπωσης του οράματος είναι η ακόλουθη:

Αρχικά, το Όραμα προσδιορίζεται σε πιλοτικό στάδιο, στη συνέχεια κοινοποιείται στους φορείς αλλά και στο ευρύ κοινό, στοχεύοντας στην αποδοχή του και τελικώς οριστικοποιείται, αφού ολοκληρωθεί πλήρως η παρουσίασή του και η διαδικασία διαβούλευσής του. Κύρια συστατικά στοιχεία του οράματος αποτελούν οι **προτεραιότητες** και οι **στόχοι** του ΣΒΑΚ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου.

Αρχική διατύπωση του οράματος του ΣΒΑΚ για τον Δήμο Παλαιού Φαλήρου

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν παραπάνω στο παρόν κεφάλαιο, η Ομάδα Έργου για το ΣΒΑΚ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου διατύπωσε (αρχικά) το κοινό όραμα για την κινητικότητα, ως ακολούθως:

Ο Δήμος Παλαιού Φαλήρου «στρέφεται» στη Βιώσιμη Κινητικότητα

Διαμορφώνοντας έναν Δήμο που θα:

- ☺ Δημιουργήσει ένα ενιαίο **δίκτυο πράσινων διαδρομών** για τη σύνδεση των **κεντρικών λειτουργιών** του Δήμου.
- ☺ Προωθήσει τις **ήπιες μορφές μετακίνησης**, όπως το ποδήλατο και την πεζή μετακίνηση, και θα δώσει **έμφαση στη δημόσια συγκοινωνία**, με στόχο τη **μείωση της χρήσης του ιδιωτικού αυτοκινήτου**.
- ☺ Βελτιώσει την **προσβασιμότητα και την προσιτότητα** του δημόσιου χώρου, ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις και αποκλεισμοί προς τις **ευάλωτες κοινωνικά ομάδες**.
- ☺ Αποσκοπεί στη **βελτίωση της δημόσιας υγείας των κατοίκων**, μέσω της μείωσης των **εκπομπών αέριων ρύπων** και του **θορύβου** που παράγονται από τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία, αξιοποιώντας και την **ηλεκτροκίνηση**.
- ☺ Αναπτύξει κυρίαρχο χαρακτήρα στην υπό ανάπτυξη και αναβάθμιση ευρύτερη περιοχή του **παραλιακού μετώπου**.
- ☺ Αξιοποιήσει τις **τεχνολογικές εξελίξεις** στον τομέα της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών.
- ☺ Επιδιώκει διαρκώς τη **συμμετοχικότητα πολιτών** και **φορέων** στη λήψη αποφάσεων για τα θέματα οργάνωσης του αστικού χώρου και της κινητικότητας.
- ☺ Αναπτύξει **περιβαλλοντική συνείδηση** με υπεύθυνη και συνεπή στάση απέναντι στην **κλιματική αλλαγή**.
- ☺ Διαμορφώσει ένα **σύγχρονο σύστημα εμπορευματικών μεταφορών**.

(Το όραμα αυτό είναι πρωταρχικό δίνοντας μια πρώτη αίσθηση των στόχων της βιώσιμης κινητικότητας για τον Δήμο Παλαιού Φαλήρου)

Η παραπάνω φράση-κλειδί και οι επιμέρους επισημάνσεις συγκροτούν το όραμα σχετικά με την ανάπτυξη του ΣΒΑΚ Δήμου Παλαιού Φαλήρου και είναι αυτές που βάζουν τις βάσεις **προσδιορισμού των προτεραιοτήτων, των στόχων και των μέτρων του ΣΒΑΚ Δήμου Παλαιού Φαλήρου**.

Το **όραμα** για το **ΣΒΑΚ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου**, μετά την αρχική του διατύπωση, κοινοποιείται στο ευρύ κοινό για την αποδοχή του και τελικώς οριστικοποιείται έπειτα και από την ολοκληρωμένη παρουσίασή του και η διαδικασία διαβούλευσής του.

Με ποιο τρόπο θα καταστεί το όραμα «κοινό» κτήμα όλων των πολιτών;

Το ΣΒΑΚ συνιστά μια προσπάθεια ευρύτερης κοινωνικής αλλαγής και μετασχηματισμού της πόλης. Ως εκ τούτου, κρίνεται σημαντικό να μπορέσει να εξελιχθεί ως κτήμα όλων των πολιτών. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο κατά την εκπόνηση αλλά και κατά την εφαρμογή του, να αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία σε διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού που συμβάλλουν στην ενεργό δραστηριοποίηση των **πολιτών**.

Επιπρόσθετα, κρίσιμο ρόλο καλείται να διαδραματίσει και το **Δίκτυο Φορέων**, το οποίο οφείλει να υποστηρίξει το ΣΒΑΚ και να το προωθήσει με κάθε δυνατό και παράλληλα αποδοτικό τρόπο.

Μέσα από μια λειτουργική και αρμονική **συνεργασία Δήμου-Φορέων-Πολιτών**, το όραμα του ΣΒΑΚ θα προκύψει ως κοινός τόπος της κοινωνίας του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, γεγονός που θα διευκολύνει σημαντικά την υλοποίησή του και θα συμβάλλει με ιδιαίτερα δυναμικό τρόπο στην προώθηση μιας εναλλακτικής κουλτούρας μετακινήσεων, πιο φιλικής στο περιβάλλον και πιο ελκυστικής στον πολίτη.

Για να καταστεί το όραμα «κοινό» θα πρέπει να δημοσιοποιηθεί στα μέσα του Δήμου και να συζητηθεί η σημασία του για την επόμενη μέρα, σε συνδυασμό με τις συμπληρωματικές προτεραιότητες και του στόχους του παρόντος ΣΒΑΚ.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Στην ενότητα αυτή διατυπώνονται οι **βασικές προτεραιότητες** του ΣΒΑΚ του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, οι οποίες στην ουσία προκύπτουν από το όραμα, όπως αυτό περιγράφηκε στην προηγούμενη ενότητα και ορίστηκαν έπειτα από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής παρέμβασης.

Οι προτεραιότητες αποτελούν ουσιαστικά την εξειδίκευση του οράματος σε επιμέρους θεματικές κατευθύνσεις με στόχο την αποτελεσματικότερη επίτευξή του (ELTIS, 2019). Σκοπός των προτεραιοτήτων είναι να εξαλείψουν όσα προβλήματα εντοπίστηκαν και αφορούν στην κινητικότητα και να συγκεκριμενοποιήσουν τη μελλοντική εικόνα του δήμου μέσα από δεδομένες θεματικές.

Στα ΣΒΑΚ στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής αναφοράς τους, οι προτεραιότητες διαχωρίζονται κατά κύριο λόγο στις εξής θεματικές ενότητες:

- ✚ **Efficiency** (Αποδοτικότητα),
- ✚ **Liveable Streets** (Ζωντανός Οδικός Χώρος),
- ✚ **Environment** (Περιβάλλον),
- ✚ **Equity and Social Inclusion** (Ισότητα και Κοινωνική Ένταξη),
- ✚ **Safety** (Ασφάλεια) και
- ✚ **Economic Growth** (Οικονομική Μεγέθυνση).

Εικόνα Error! No text of specified style in document.-1: Προτεραιότητες ΣΒΑΚ

Εντός του παραπάνω πλαισίου σχετικά με το ΣΒΑΚ Δήμου Παλαιού Φαλήρου αναπτύσσονται ορισμένες προτεραιότητες (βλέπε Πίνακα παρακάτω) κατηγοριοποιημένες ανάλογα με τη διάσταση της βιωσιμότητας στην οποία αναφέρονται, εμπεριέχοντας τις προαναφερθείσες θεματικές ανά κατηγορία, δηλαδή:

- 1) **Περιβαλλοντικές:** εντάσσονται οι θεματικές Environment και Efficiency (π.χ. Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για αστικές μετακινήσεις, Προστασία φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, κτλ.)
- 2) **Κοινωνικές:** εμπεριέχονται οι θεματικές Efficiency, Livable Streets, Equity and Social Inclusion, Safety (π.χ. Βελτίωση προσβασιμότητας για ευάλωτους χρήστες/άρση κοινωνικών αποκλεισμών στη μετακίνηση, Βελτίωση επιπέδου οδικής ασφάλειας, βελτίωση δημόσιας υγείας κτλ.)
- 3) **Οικονομικές:** εντάσσεται η θεματική Economic Growth (π.χ. Ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας, Λειτουργικότητα Συστήματος Μεταφορών κτλ.)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι προτεραιότητες του ΣΒΑΚ για τον Δήμο Παλαιού Φαλήρου. Πρόκειται για έντεκα (11) βασικές κατευθύνσεις οι οποίες κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τις θεματικές που παρουσιάστηκαν προηγουμένως και επιχειρούν να δώσουν κατευθύνσεις λύσεων στα κυρίαρχα υφιστάμενα προβλήματα κινητικότητας. Με βάση αυτές, θα αναπτυχθούν στις επόμενες ενότητες «έξυπνοι» στόχοι αλλά και κατάλληλα μέτρα για την υλοποίησή τους.

Πίνακας 1: Προτεραιότητες ΣΒΑΚ Δήμου Παλαιού Φαλήρου (προς Διαβούλευση)

Κατηγορία προτεραιοτήτων	Προτεραιότητες	Περιγραφή
Περιβαλλοντικές	1. Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας που αφορά στις μετακινήσεις	Η χρήση της ενεργής μετακίνησης (όπως το ποδήλατο ή το περπάτημα) έναντι του αυτοκινήτου ή του μηχανοκίνητου δικύκλου συμβάλει στη μείωση της ενέργειας που καταναλώνεται σε συνολικό επίπεδο για τις μετακινήσεις στον Δήμο Παλαιού Φαλήρου. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση και στη διαχείριση του στόλου τροφοδοσίας με σκοπό τα εμπορεύματα να μεταφέρονται στο σύνολο του Δήμου με τη χαμηλότερη δυνατή κατανάλωση ενέργειας.
	2. Προστασία φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος	Η προστασία του Δήμου Παλαιού Φαλήρου από τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία αποτελεί μια βασική προτεραιότητα του σχεδιασμού. Παράλληλα θα πρέπει να αναζητηθούν οι κατάλληλοι τρόποι ώστε να διατηρηθεί και να αναδειχθεί το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Η έντονη χρήση συμβατικών ιδιωτικών οχημάτων ενισχύει την εκπομπή υψηλών ατμοσφαιρικών ρύπων (ανάμεσα σε αυτούς και ρύπους υπεύθυνους για το φαινόμενο του θερμοκηπίου) και θορύβου εντός των ορίων της περιοχής.

Κατηγορία προτεραιοτήτων	Προτεραιότητες	Περιγραφή
Κοινωνικές	3. Προώθηση της χρήσης βιώσιμων μέσων και τρόπων μετακίνησης έναντι του αυτοκινήτου	Ένας Δήμος για να καταστεί βιώσιμος κρίνεται απαραίτητο να χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά χρήσης δημόσιας συγκοινωνίας, ποδηλάτου και πεζή μετακίνησης. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί επίσης και στη λειτουργική αναβάθμιση της σύνδεσης των περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος (παραλιακό μέτωπο – Φαληρικός Όρμος) με το κέντρο του Δήμου και τους χώρους συνάντησης του κοινού στις γειτονιές και τις περιοχές κατοικίας (Πλατεία Νερού, Πλατεία Φιλικής Εταιρείας, Πάρκο Ανδρούτσου & Ανδρομάχης, κ.ά.) μέσω των κοινόχρηστων μέσων μεταφοράς (κοινόχρηστα ποδήλατα, ηλεκτρικά πατίνια, ηλεκτρικά μικρά λεωφορεία, υπηρεσίες on-demand, κ.ά.).
	4. Βελτίωση προσβασιμότητας για τους ευάλωτους χρήστες	Το συγκοινωνιακό σύστημα στην περιοχή με την υπάρχουσα μορφή του, αποκλείει άτομα και κοινωνικές ομάδες, οι οποίες δεν έχουν πρόσβαση στο αυτοκίνητο ή δεν έχουν τη δυνατότητα να οδηγήσουν ή δεν επιλέγουν αυτό τον τρόπο μετακίνησης (ηλικιωμένοι, παιδιά, ΑμεΑ). Αποκλεισμός υπάρχει, επίσης, και στους επισκέπτες, οι οποίοι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα είτε να νοικιάσουν ή να μεταφέρουν με το πλοίο το ιδιωτικό τους όχημα. Επομένως, καθίσταται αναγκαία η σύνθεση μίας στρατηγικής για την αναδιαμόρφωση τόσο της λειτουργίας όσο και των υποδομών του μεταφορικού συστήματος της πόλης, η οποία να έχει ως βασική μέριμνα την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση των αναγκών μετακίνησης όλων των ομάδων του πληθυσμού.
	5. Βελτίωση δημόσιας υγείας	Η έντονη χρήση ιδιωτικών οχημάτων συνεπάγεται την εκπομπή υψηλών ατμοσφαιρικών ρύπων (ανάμεσα σε αυτούς και ρύπους υπεύθυνους για το φαινόμενο του θερμοκηπίου) και θορύβου εντός των ορίων του Δήμου. Η μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων και των επιπέδων θορύβου συνεισφέρει και στη μείωση των προβλημάτων που σχετίζονται με σωματική και ψυχική υγεία. Επιπρόσθετα, η προώθηση των ενεργών τρόπων μετακίνησης ως τρόπων καθημερινής μετακίνησης, μέσα από την ύπαρξη κατάλληλων υποδομών, θα συμβάλλει αισθητά στη βελτίωση της φυσικής κατάστασης και της υγείας των κατοίκων, ενώ ιδιαίτερα σημαντικές πρόκειται να είναι και οι επιπτώσεις στην ψυχολογία των μετακινούμενων με ήπια μέσα, καθώς με αυτά έχει αποδειχθεί ότι ενισχύεται η κοινωνική συνοχή και η επικοινωνία στο δημόσιο χώρο.
	6. Βελτίωση του επιπέδου οδικής ασφάλειας	Το οδικό δίκτυο του Δήμου Παλαιού Φαλήρου περιλαμβάνει πληθώρα επικίνδυνων σημείων, τα οποία χρήζουν βελτίωσης. Συνεπώς, μέσα από τις απαραίτητες πολιτικές και παρεμβάσεις επιδιώκεται η αύξηση του επιπέδου οδικής ασφάλειας για όλους τους χρήστες του οδικού δικτύου.

Κατηγορία προτεραιοτήτων	Προτεραιότητες	Περιγραφή
	<p>7. Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών για την προώθηση των κοινόχρηστων μετακινήσεων και για τη βέλτιστη διαχείριση της κινητικότητας</p>	<p>Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (gps, ηλεκτροκίνηση, έξυπνες εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα, κτλ) είναι καθοριστική για την προώθηση των κοινόχρηστων μετακινήσεων (car-pooling, car-sharing, dockless bicycles, dockless scooters κ.α.). Επιπλέον, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για τη διαχείριση της κινητικότητας και την ενημέρωση των πολιτών μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη στο μεταφορικό σύστημα αυξάνοντας παράλληλα την αξιοπιστία του και τη χρήση συλλογικών μέσων μεταφοράς.</p>
	<p>8. Ενίσχυση συμμετοχικότητας στον σχεδιασμό των μετακινήσεων</p>	<p>Η ενίσχυση της δημοκρατικότητας στη λήψη αποφάσεων για τα θέματα οργάνωσης του αστικού χώρου και της κινητικότητας στον Δήμο είναι μία από τις κύριες επιδιώξεις του ΣΒΑΚ. Με δεδομένο ότι ο Δήμος Παλαιού Φαλήρου περιλαμβάνει τη μαρίνα Φλοίσβου και συνεπώς αποτελεί καθημερινό προορισμό πολλών επισκεπτών κρίνεται σκόπιμο να ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό η άποψή τους μαζί με τη γνώμη των κατοίκων του Δήμου.</p>
<p align="center">Οικονομικές</p>	<p>9. Λειτουργικότητα συστήματος μεταφορών</p>	<p>Ένα λειτουργικό και αποδοτικό σύστημα επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών πρόκειται να συμβάλλει καθοριστικά στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του Δήμου Παλαιού Φαλήρου. Άλλωστε, είναι γνωστό ότι ο τομέας των μεταφορών αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας.</p>
	<p>10. Ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας και βελτίωση εμπορευματικών μεταφορών</p>	<p>Η ενίσχυση της ενεργούς μετακίνησης θα διευκολύνει αισθητά την προσέλκυση καταναλωτών στα τοπικά εμπορικά καταστήματα της περιοχής, καθώς η πρόσβαση με πεζή μετακίνηση και ποδήλατο έχει αποδειχθεί ότι αυξάνει την εμπορική κίνηση. Τέλος, ιδιαίτερη συνεισφορά στην ενθάρρυνση της τοπικής επιχειρηματικότητας έχει και η ορθολογική οργάνωση των σχεδίων τροφοδοσίας των καταστημάτων (αλλαγή ωραρίου - δρομολογίου - οχήματος - χρήση κέντρου διαμοιρασμού - consolidation) καθώς ελαχιστοποιεί το κόστος, μειώνει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και επιταχύνει τη διαδικασία μεταφοράς των εμπορευμάτων.</p>
	<p>11. Αύξηση εσόδων μέσα από τη διαχείριση της κινητικότητας</p>	<p>Η εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών και μέτρων περιορισμού του αυτοκινήτου, π.χ. ελεγχόμενη στάθμευση, διαχείριση τροφοδοσίας, έχει τη δυνατότητα να προσφέρει έσοδα στον Δήμο, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν σε έργα βιώσιμης κινητικότητας.</p>